

KELET.

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPI LAP.

Előfizetési díj

időkre postán vagy helyben házhoz
hordva:

Egy évre	12 frt.
Félévre	6 ..
Negyedévre	3 ..
Egy órára helyben	1 ..
Videkről egy hónapra előfizetést nem fogadjuk.	

Egyes szám ára 5 kr.

Megjelenik minden nap, az ünnepeket követő napok kivételével.

Hirdetési díjak:

Összes hasábozott garmond sor 6 kr. ára
Egyedül minden hirdetés után 30 kr. Nagyobb
és gyakori hirdetéseknek külön kedvezményt a
nyújt a kiadó hivatal.

Hirdetéseket fölvesznek:

Bécsben: Oppelk Alajos (Wollzeile 22). Haasen
stein et Vogler Wien
Wallfischgasse nr. 10.

Nyilvtéri cikkek

garmond sora után 25 kr. fizetendő.

Szerkesztői szállítás:

Belső-szénutca 16. szám, hová a lap szellemi részét illető
közlemények czimzendők.

Az értékes cikkek díjaztatnak.

Kéziratok nem adatnak vissza.

Kiadó-hivatal:

Stein János könyvkereskedése, hová az előfizetések és hirdetések
küldendők.

ELŐFIZETÉSI FELHÍVÁS

„KELET”

politikai és közgazd. napilap
1873 második félévi folyamára.

A „KELET” előfizetési ára:

Egy évre	12 frt.
Félévre	6 frt.
Negyedévre	3 frt.
Egy órára	1 frt.
Egyes szám ára	5 kr.

A lap szétküldésénél előforduló zavar
kikerülése tekintetéből vidékről 1 hónapra
előfizetést nem fogadhatunk el.

Az előfizetési pénzek, legcélszerűbben pos-
tai utalvánnyal, kiadó Stein János könyv-
kereskedésébe küldendők.

Nyolcz egyszerre beküldött előfizetés után
tiszteletpéldánnyal szolgálok.

A „KELET” kiadóhivatal

Kolozsvár, 1873 szeptember 10.

Tisza Kálmánnak az „Ellenőr” egyik kö-
zelebbi számában megjelent ostendei levele,
kétségtelenül érdekes ada ta fusió történetéhez.

E szép eszme a jelenlegi országgyűlés
kezdetén az ellenzék veresége folytán jutott
felszínre s ma már a pártok közeledése, a
baloldal higgadt magatartása némi alapot köl-
csönöz a reménynek, hogy az még megvaló-
sulhat. Mily mértékben volna aztán üdvös a
hazára is, az természetesen egy részt az egyez-
mény pontjaitól is függ, ha azonban csak a
pártviszálynak is véget vet, mely szédült har-
czában nálunk már-már a család szentélyéig
hatolt; mindenesetre több hasznos gyümölcsöt
termett a közhaza érdekében, mint bármely
legüdvösebb törvény.

Rokonszenzvel foglalkozunk tehát e tárgy-
gyal, mert jótékony következményeket várunk
tőle. Érdeklél viseltetvén tehát az eszme iránt,
érdeklél bir reánk nézve Tisza Kálmán le-
velének azon része is, melyet „egy-két valódi
elvrokóna” felszólítására irt.

Sajátságos a balközép, hogy ott nem
a vezér vezeti hadát, hanem a közkatonák a ve-
zért, Tisza levele legalább erről tesz bizony-

ságot, mert ő az országgyűlés jövő szakának
kezdetén összeülendő pártértekezlettől várja,
hogy megállapítsa az elveket, melyeket majd
ő is követni fog. Ez is egy symptomája
ama ziláltságnak, mely a baloldal kebelében
uralkodik. Jelentéktelenebb elvek körül aláren-
delheti a pártvezér nézetét a pártnak, de a
főbb vezérelvekben a tántoríthatatlan meggyő-
ződés olyan kellék egy vezérben, mely őt ép
a vezérségre minősíti, vagy annak hiányában
onnan degradálja. Jaj az olyan politikai párt-
nak, melyben nem él egy gondolat, melyet ve-
zére lobogójára tűzött. Valahány fő, annyi fel-
fogás s hol a vezér tekintélye súlyával nem
ad határozott irányt, szétzúlik a párt, mint a
kolompós nélküli nyáj. Tisza levelének tehát
legnagyobb hibája, hogy férfias vallomás után
kittűzése helyett a vezérelveknek pártját hívja
fel, hogy határozzon a felett, mit hídjen jö-
vőre.

Ily körülmények közt Tisza levele a fu-
sio eszméjét sem elébb sem hátrább nem
tolta, mindazonáltal az óvatossá rejtetett
egyéni meggyőződés mond a sorok között oly
dolgokat, melyekből tanulhat a bal és követ-
keztethet a jobb.

Tisza Kálmán szerint:

„Voltak egyesek és pártok a világon —
reméli nálunk nincsenek ilyenek,
— melyek abban keresik a hazafiságot és az
elvhűséget, hogy mindig ugyanazt és mindig
ugyanazon módon hangoztassák, nem gondol-
va azzal, ha a tapasztalás meggyőzte is, hogy
azon módon elveiket nem valósíthatják.

Az ilyeneknek szerepe könnyű, s még e
mellett ingadozással is vádolhatják azokat, kik
a szerzett tapasztalatok okulni, elveik való-
sítását, ha egy uton ez nem sikerült, más
uton is megkísérlelni tartják kötelességüknek.”

E szerint Tisza „reméli,” hogy nálunk
nincs párt, mely „mindig ugyanazt és ugyan-
azon módon hangoztassa.” Azaz: itt ideje,
hogy a balközép, mely 67 óta „ugyanazon el-
veket pengette, ma már ezeken változtatson s
okulva a „szerzett tapasztalatok” más utat
keressen. A mit azonban Tisza egy kezével
ad, utána kap a másikkal s makacsul hangsú-
lyozza az elvek fel nem adását.

Miként lehessen azonban nem „ugyanazt”
hangoztatni a régi meggyőződés legalább egy
részének feladása nélkül? Ha Tisza Kálmán
államférfihoz illő nyílt őszinteséggel bevallja,
mi szívében írva van, akkor elmondja — a mi
különbön így is kibetűzhető cikkekéből — hogy
az eddigi választások eredménye a jövőre sem

— Igen, igen. Vedd csak köpenyed és kala-
pod, s légy egy kis türelemmel s vaj réam alatt,
míg én is felkészülök. De, kedves Vilmos, egyet
meg kell ígérned, kölcsönben azért, hogy most ve-
led megyek, és ezt szentül, hitedre: hogy mihelyt
láttad őt, azonnal visszatérünk.

— Megígérem. Én sem hajtok többet s a
fiatal ember s öreg barátjára, karöltve haladtak vé-
gig az utcán, a nagy piac felé intézve lépteiket.
Senki nem mutatá, hogy megösmerte őket, de az
előzékenységből, melylyel kitértek előlük, azt kö-
vetkeztette a tanácsosné, hogy tudják kilitőket.

Nem messze a háztól megállottak.
Huzd be kalapodat jobban s hajtsd fel köpe-
nyed gallérát, suttogá az öreg nő, Vilmos fülébe.

Vilmos nem figyelt reá, mert kívánsága be-
volt telve.

Mintegy titkos sejtelmától üzetve, most lépett
a menyasszony az ablakhoz, nyűsző leányai oldalán,
kik gyertyákkal kezökben követték őt. Kitekintett
az ablakon a sötét néptömegre, hol ugyan senkit
megismerni képes nem volt, de tán az előzret
hatalma vett erőt szívében, mert ezuttal nem moso-
lyogva tekintett ki, mint az előbbi alkalmakkor. Aj-
kai reszkettek, a mint komoly tekintettel kihajolt
az ablakon.

Pár perc múlva eltűnt az ablakból.
— Mehetünk már? suttogá Margit néne, s
gyöngéden megérinté Vilmos karját.

— Menjünk!

A tanácsosné barátságos kis szobájában hol
annyi vidám órák élt le már, tölté Vilmos az est
hátralevő részét, külsőleg egész nyugodtan. Sőt any-
nyira engedékenynek mutatkozott, hogy az öreg nő
szinte félténi kezdé.

nyújt reményt a többségre jutásra, másrés-
ről a közjogi kiegyezés olyan eredményeket
mutat fel, hogy azt egy időre bolygatni le-
hetetlen, kész tehát a baloldal a közjogi os-
trommal egy időre felhagyni, a jobboldallal
pedig a belügyi kérdések egyöntetű és gyors
megoldására nézve egyességre lépni. Erre azon-
ban Tisza Kálmánnak nincs bátorsága s hogy
levelét még homályosabbá tegye, az együgyü-
ségig naiv hasonlatokat használ, a mint a milyen
az, hol azt mondja, hogy a várat, melyet os-
trommal nem lehetett bevenni, megkerülve ke-
ritjük hatalmunkba. Nem értjük, mit tehet fel
a baloldal vezére a kormány élehetetlenségéről,
midőn azt hiszi, hogy az eddig tartott várat
a fusio kerülőjén csak szép szóra vagy csel-
re feadja.

Őszinteség és nyíltság tehát mindenen-
kezt; ez minden politikai actus főfactora.

— A görögkeleti érekeválasztó congressus
f. hó 8-ikán is ülést tartott minden jelentékenyebb
momentum nélkül; az ülés tisztán csak a köveket
igazolásával foglalkozott. Annál érdekesebb volt a f.
hó 9-iki ülés, melyen mint alább táviratunk jelzi
Ivackovics aradi püspök megválasztott metropoli-
tának.

— A Skene-féle szerződés mégis revideál-
tatni fog. Mint ugyanis a „Pester Lloyd”-nak Brün-
ből írják, a közös hadügyministerium, a delegatiók
és a közvélemény sürgetésének engedni kívánván, a
szerződésnek következő fontosabb módosítását fogja
követelni: mindazon cikkek, melyeket a Skene-féle
consortium nem maga állít elő, hanem alvállalkozók
által szállíttat, a szerződésből kihagyandók és a con-
sortium közvetítése nélkül szállítandók. A consortium
háboru idején való szállításokra is kötelezi magát;
a consortium Brünben, Budán és Gráczban műhelye-
ket állít; a szállítási árak kiszámítására szilárdabb
alap állítandó fel, a consortiumnak eddig a szállítá-
si áron fölülfizetett szokott 1 1/4% kezelési költsé-
ség egészen megszüntetendő. E főtételek elfogadása
iránt a consortiumnak f. 6. szeptember végéig nyil-
latkoznia kell, ha a hadügyministerium proposíciót
visszautasítja, akkor valószínűleg a szerződés felmon-
dása fogna bekövetkezni, mert másféleké az egész re-
visio-kísérletnek alig volna értelme.

Indokolás.

A közép-tanodai közoktatás tárgyában a val-
lás- és közoktatásügyi minster által elő-
terjesztett törvényjavaslathoz.

I. A közép-tanodák feladata és osztályozása.

(Folytatás.)

A gymnasiumnak és reáltanodának nemcsak
teljes, de részben az alsó négy osztályban való egye-
sítése is lehetetlen.

De később, az est végével, megtört a termé-
szetellenes kéreg, mely szívét öseszeszorítá. A szobá-
ba alá s fel járva, kezeit arcára tapasztá, de azért
Margit néne jól láthatá, mint peregnék le ujjai közt
könnyei.

Ez megkönnyebbité s erőt kölcsönzött neki és
a jó Margit néne szeretett volna sirni örömeiben a
felett, hogy kedves kis mérnökére ismét rá tud is-
merni.

— Köszönet, kedves jó Margit néne, ezer kö-
szönet! ennyi az egész, mit képes vagyok jószágért
mondani, szóló Vilmos, midőn ez oly szomorú estén
elváltak. Saját édes anyám sem tehetett volna ily
körülmények közt többet értem.

— Ne tedd az öreg Margitot oly büszkévé!
hisz csak önzésből cselekedett így; a te boldogsá-
god az övé is.

— De e nemes önzésnélkül, nem volnék most
annyira nyugodt, mondá Vilmos, miközben gyöngéd
elérékenyüléssel megölelé őt s mivel gyanítá, hogy
Margit néne észrevette gyengéjét, hozzátevé: Isten
a nőnek azért adott könnyeket, hogy fájdalmát eny-
bitse általuk; a férfiak pedig, hogy erejét, bátor-
ságát visszanyerje.

Istennek hálákat adva tért nyugalomra a ta-
nácsosné s csendes és sokáig aludt, mialatt Vil-
mos, most már lecsendesedve, érzékenyen tekintett
át a Mária Lujza vakablakára, melyeken a jégvirá-
gok gyémántként csillogtak a hold fényében.
S minden kisserű gondolatokon feljülemel-
kedve, buzgó imádkozott istenhez, önmagáért és ő
érette!

Második kötet.

XVI.

Nyolcz nap telt el a Mária Lujza esküvője
után.

Kétségtelen ugyanis, miszerint a közös alapon
emelkedő közép-tanoda négy alsó osztályának össze-
forrása által ugy a gymnasiumi, mint a reáltanodai
oktatás kitűzött céljának teljesen meg nem felelhet-
ne, tehát az előkészítés mind a két irányra nézve
csak hiányos lehetne, mely hiánynak pótlása az ötö-
dik osztálytól kezdve, vagy ugy volna lehetséges,
hogy a tanulókat a négy felső osztályban jövő élet-
pályájuknak megfelelő szakirányok szerint vezetőnk
vagy ha a felső négy évi tanfolyamot még egy-két
évvel megtoldanók.

Azonban akár az első, akár a második terv,
keresztülvittele mind a tudomány, mind a társadalmi
élet terén érezhető zavart, sőt bajt okozna. Mert, el-
tekintve azon körülménytől, hogy a szaktudományok
hallgatására érettebb és alaposan előkészített ifjuság,
el attól, hogy a szorosan vett szaktudományok elő-
adására csak a magasabb szakiskolák, jelesen az
egyetemek hivatnak: ugy hisszük, nincs szakfű, ki
a négy évig tartó tanfolyamot elégségesnek tartaná
az általános műveltség megszerzésére. A szakirányok-
ra osztott közép-tanoda káros következményeit, me-
lyek részint a hiányos előképzésben, részint a tanít-
ványok szellemi és testi erejének a túlterhelés által
okozott megromlásában mutatkoztak, tapasztalták már
Franciaországban, hol a mesterséges közös alaplól
való szétágazás eltöröltetvén, a human és reálirány-
nak természetes elkülönítése rendeltetett el.

A közép-tanodai oktatásnak egy vagy talán két
évvel való megtoldása ellen tiltakozik az emberi
életkor rövidsége, általában pedig társadalmi létünk
szervezése.

Ugyanis a népoktatási 1868. évi XXXVIII.
törvényczikk 49. §. határozottan kimondja, hogy a
közép-tanodába átmenő ifjaknak négy évi elemi okta-
tásnak kell részesülniök, tekintve most már azt, mi-
szerint az elemi oktatás az idézett törvény értelmé-
ben a betöltött 6. életévvel kezdődik, a kilencz vagy
esetleg tíz évig tartó közép-tanodai tanfolyam bevé-
geztével e ifju legkedvezőbb esetben 19—20. évet
betöltötte. Ha e korhoz hozzávesszük a védkötelezett-
ség teljesítésében legtöbb pályánál elvesztett egy évet,
az egyetem 3—5 évet, végre az ugynevezett gya-
korlati éveket, melyek majd minden pályán előfor-
dulnak: azt látjuk, miszerint a lehető legkedvezőbb
esetben is a fiatal ember 27—29 éves, mikor biztos
állásra jutván, tulajdonképen pályáját megkezdhe ti
mi pedig — tekintve az emberi életkor középarányát
— egy emberélet felénél többet tesz! Ily mostoha
viszonyok közt hányadik szülő vagy gondnok fogná
gyermekét magasabb iskolára szánni s hányadik ifju
törekedék a köztapasztalás szerint legtöbb esetben
ugyis igen fukarul jutalmazott tudományos pályának
szentelni életét?

Heiyltelen végre, sőt káros azon elv is, mely
a közép-tanodának iparos, kereskedői s más szakis-

A fiatal hölgy hálószobájában, választékos reg-
geli öltözetben hanyagul dől egy diván dagadó párná-
ra. Keze könyvet tartna, ölében nyugszik, mi-
közben szemei némi érdeklél függnek férje szép
alakján, kitörpe számolyon ül lábainál, egy gitárre
húrjait pengetve s a lágy bangokat énekkel ki-
séré melyben nincs semmi nőies, hanem igen szép
férfias hangzással bir.

— A nagyságos asszony kocsija előállt! —
je'enté egy legény, a Wallden-család bérruhájába
öltözve.

Mária Lujza gyenge főhajtsa volt a felelet
e jelentésre, de midőn férje bevégzé a románczot,
igy szólt:

— Ma nem akarlak felkérni, hogy kísérom
légy, barátom! mert néha-néha jól esik az ember-
nek magánosan rándulni ki a fris légre.

— A mint akarod kedvesem. Áldozat ugyan,
a mit tőlem kívánsz — itt udvariasan megcsókoltá
kezeit Wallden — de reményilem, a nap nem sok
időre tűnik el láthatáromról?

— Oh édes Wallden, bár felhagnál már ez
elkoptatott s köznap frázisokkal, ugy sem érnek
azok semmit.

Fogunk ma látogatásokat tenni?

— Igen, ha kedved tartja, angyalom! Miután
ez emberek jóakaratu meghívásaikkal, minden áron
félbe akarják szakítani s zavarni házias boldogsá-
gunkat: az ember is koczázthatat kárpótlásul kiadá-
saikért egy pár rövid látogatást érettek.

(Folyt. köv.)

„KELET” TÁRCZAJA.

Két erkély-szobácska.

Regény, két kötetben.

Írta: Flygaré-Carlén Emilia.

Első kötet.

XV.

(Folytatás.)

Az öreg nő reá vette Vilmost, hogy levebbe
diszöltönyt, melyet azonnal bé is akasztott a ruha-
tarba, hogy ez se emlékeztesse az okra, a miért
felvette volt, s különösen jól elrejté kardját, mely
tulnajtott képzelődésében igen nagy félelmet okozott
neki. Most már a divánon ült Vilmos, legjobb és
legjobb barátjára mellett s bagyta őt beszélni, jó-
ni menni, rendezgetni, közbe-közbe, míg ő folyvást
nyugtalanul tekintett az átelleni erkélyre.

— Oh, oh! te rám sem hallgatsz, panaszo-
dék a jó öreg tanácsosné, miközben gyöngéden meg-
szorítá kezét.

— Mindenre fogok figyelni, csak engedd most
hogy köpenyt vegyek. Távoznom kell hazulról, fel-
tettem magamban, hogy meglátom őt ma este.

— No jól van, tehát isten neki! De menjünk
együtt — jól beburkoljuk magunkat s a néptömeg
közé vegyülhetünk.

Vilmos hevesen felugrott:

— Köszönet, ezer köszönet e jószágért! szóla,
csak siessünk.

kolákkal való összekapcsolását tűzi ki feladatát: minthogy az ily intézetek nem hogy céljához vezetnek a középiskolát, hanem attól inkább messze elűtik.

Lehet, hogy az egyesítés talán némi előnyre válnék a szakiskolának, de bizonyára nem a középiskolának, mert ebben csak azon bajokat örökít meg, melyekben eddigre reáliskoláink szenvednek, s melyektől szabadulni kell, hogy valóban felvirágozhassanak. Ezen összeforrasztás káros voltát a külföldön is tapasztalták; azért sietek a téves útról letérni s középiskoláinkat egységes céljuk elérésére önállóan berendezni, mi fényes bizonyosság arra, hogy a középiskola saját céljuk veszélyeztetése nélkül más mellékzajok elérésére nem szervezhetők. Különczölök elérésére külön tanodák állítandók fel.

Ezekből látható, hogy a kétirányú középiskola (gymnasium és reáliskola) teljes vagy csak részben való egyesítése és szakiskolákkal összekapcsolása lehetetlen. Végre, miután általánosan elismert igazság miszerint a középiskolai oktatásnak nemcsak összpontosítottnak és fokozatosnak, hanem főképp egységesnek kell lenni, világosan következik az is, hogy a középiskolák meghatározott céljukhoz való törekvésükben valami mellékzajokból (pl. tanítói gyógyszerészi, sebészi, stb. pályákra való tekintetből) meg nem szakíthatók és így al- és felgymnasiumokra vagy al- és felreáliskolákra — mint külön-külön egészet képező tanintézetekre fel nem oszthatók.

Ha tehát az alább következő 3. §. megengedi, hogy a vidéki és helyi viszonyoknak megfelelőleg állíthatni föl oly középiskolai intézeteket is, melyek tanköze néhány alsóbb osztályra szorítkozik, azok nem tekinthetők egészet képező tanintézeteknek, hanem csak a megfelelő középiskola egyes osztályainak, melyeknek szerves betetőzése a teljes középiskolai tanintézetek következő osztályaival történhetik.

2. §. Hogy a tanítási szabadság a középiskolai oktatás körében is oly mértékben valószíthatos, mint a népoktatás terén (1868. évi XXXIII. törvények 10 §.) e §. intézkedése által lehetővé van téve, hogy az állam egyházi vagy polgári testületek és egyesek állíthassanak és tarthassanak fenn középiskolai tanintézeteket, mi által ezek állami és nem állami középiskolákra oszlanak, mely utóbbiak ismét nyilvános vagy magánintézetek.

II. Az állami középiskolák szervezete.

3 — 27. §§.

3. §. A gymnasiumi tanfolyam tartama nyolcz év marad, míg a reáliskoláké két évvel meghosszabbul; így a középiskolák nyolcz évi tanfolyamból és ugyanannyi osztályból állanak.

A reáliskolák tanfolyamának két évvel való megtoldását sürgeti a tanfolyam azon általános meggyőződése és összhangzó nyilatkozata, miszerint az ifjakat hat év alatt lehetetlen úgy előkészíteni, hogy azok akár a hazai, akár a külföldi műegyetemen a tudományos előadások sikeres hallgatására teljesen képesek legyenek. Innen van, hogy a külföldi reáliskolák is nagyrészt nyolcz évre terjedő tanfolyammal bírnak; sőt a szakiskolák azon gondolkodnak, hogy még egy évvel megtoldják.

Nálunk a reáliskolai tanfolyamnak megbővítését követeli azon körülmény is, hogy az ország különböző vidékein a hazai többféle nyelvek tanítása a tanórák jelentékeny részét igénybe veszi. Itt a tanórák szaporítása által a bajon segíteni nem lehet, minthogy ez esetben a tananyag úgy összehalmozthatnák, miszerint a tanulók nagyobb része azt megemésztene képes nem volna. Noha a középiskolák céljuk elérése végett rendszerint csak mint teljes gymnasiumok vagy reáliskolák szervezhetők, mindazáltal viszonyaink kényszerítenek arra, miszerint ezeknek megfelelőleg oly középiskolai intézeteket is lehessen felállítani, melyek tanköze néhány alsóbb osztályra szorítkozik, úgy azonban, hogy azoknak szervezetiükre nézve a teljes gymnasiumok vagy reáliskolák megfelelő osztályaival egészen megegyezőnek kell lenniük. De javasolja ezt azon körülmény is, mely szerint nevelésügyi szempontból nagyon kívánatos, hogy a gyermek minél tovább maradjon a szülői ház befolyása és felügyelése alatt; továbbá a nemzetgazdasági szempontból óhajtható, hogy a tanulók iskolázatása lehető legkisebb mértékben történjen; e kettős cél azáltal lesz megközelíthető, ha a törvény megengedi a nem teljes gymnasiumok és reáliskolák felállítását is.

4 — 5. §§. A gymnasiumok és reáliskolák körébe felvett minden rendes tantárgynak egyenként való indoklásába bocsátkozni fölösleges; hisz minden művelt ember ismeri a fentebbi §§-okban elősorolt tudományterületeknek az általános műveltségre való szükségességét, tudja azok szellemi becsét és képzettségét, azért csak a görögnyelvnek a gymnasiumokban, a francia nyelvnek a reáliskolákban, végre a tananyagnak, német nyelvnek és bölcsezsztannak a gymnasiumok- és reáliskolákban tervezett tanítása látszik röviden indokolandónak.

Görög nyelv.

Ismerem a görög nyelvnek fontosságát a gymnasiumokra nézve, de tudom és tapasztaltam azt is, hogy e nyelvnek, mint általánosan kötelezett tantárgynak gymnasiumainkban való sikeres tanítása polygót viszonyainknál fogva nem lehetséges a nél-

kül, hogy hazai külön érdekeinket ne veszélyeztessük. A külföldi viszonyok e tekintetben egyáltalában nem szolgálhatnak zsinormértékül. A külföldi gymnasiumokban az ó-classikai nyelveken kívül legnagyobb részen csak egy néhány helyen két nyelv taníttatik, s ily viszonyok közt mind a két classica nyelv sikeresen taníthatatik, amde nálunk itt van 2-or a német nyelv, melyet viszonyaink közt egyáltalában és egy középiskolánál sem lehet nézetem szerint mellőzni, s ezen felül itt van a szerb, tót, rutén, román nyelv, melyekre nézve alig van néhány gymnasium, hol egyiket-közülük, sőt vannak helyek, hol kettőt is kell a vidék szükségletéhez képest, fenálló törvényeink értelmében tanítani.

Hogy ennyi viszonyaink-indokolta szükségletnél fogva a törvény értelmében tanítandó nyelv mellett még mind a két ó-classica nyelvet felvesgyük általánosan kötelezőleg gymnasiumi oktatásunk keretébe, az paedagogiai lehetetlenség; eléggé igazolja ezt az eddigi tapasztalás, az e tantárgyakban, főleg a görög nyelvben felmutatható, majdnem a semmivel határos siker, s a tömegesen beérkező folyamodványok e tantárgy tanulása alóli felmentésért, a mihez járul azon hiány is, mely e tantárgy kelő előadására képesített tantervekben mutatkozik.

A kérdés tehát az: melyik vétessék fel a kettő közül: a latin vagy a görög nyelv-e?

A latin mellett szól az, hogy míg a gymnasiumi oktatás célját tekintve mindkét nyelv egyenértékű hatással bír, sőt még eddigre a külföldi tanodákban is a latinnak engedtetik tulsuly: nálunk a latin nyelv tanítását történeti tulsult kívánja, tudományos munkáink a mult korban legnagyobb részben, sőt majdnem kizárólag s törvénykönyveink e nyelven írvák, minél fogva nemzeti irányú tudományos műveltségre és számos esetekben a gyakorlati szakképzésre szükségelt képzettségre csak az tehát szert, ki e nyelvet bírja, ki e nyelven irt forrás-munkáinkban buvárkodhatik; a mi különleges hazai viszonyainkat tekintve, nem áll egyszersmind a görög nyelvre is.

Ezen oknál fogva véltem a latin nyelvet mint általánosan kötelező tantárgyat fivendőnek, úgy azonban, hogy a görög nyelv is rendszeresen ugyan, de nem mint általánosan kötelező tantárgy, hanem csak azon növendékek számára taníttassék, kik erre jelentkeznek, hogy így mindenki, kinek viszonyai megkívánják és engedik, ki erre hajlammal bír s e nyelv ismeretét jövőjére nézve szükségesnek látja, — e nyelvet is tanulhassa, mire nézve indokoltnak tartottam, hogy ezen a gymnasiumi oktatásra különben fontos tárgy tanulására a növendékek mindenkébb ösztönöztesse, a törvényjavaslathoz felvenni azt, hogy azon tanulók számára, kik a görög nyelvet is tanulják, ha a tanulmányokban különben is kellő előmenetelt tanúsítanak, jutalomdíjak engedélyeztesse s egyébkénti hasonló minőség mellett az ösztöndíjak adományozásánál is mások fölött előbbséggel bírjanak.

Hogy a reáliskolákban a nyelvek tanítására csak annyi gondot kell fordítani mint, a gymnasiumokban, magától értetődik. Itt a kérdés csak az: indokoltabb-e a francia nyelvnek felvéte inkább, mint a latin nyelvét?

Senki sem vonhatja kétségbe a latin nyelv és irodalom képző hatását és szükségességét a maga helyén, amde valamely nyelvnek felvétele a rendes tantárgyak közé csak akkor indokolt, ha tanítása annyira vihető, hogy művelő hatása nyomtatékosan érezhető legyen: ily haladást azonban a latin nyelv a reáliskolákban sosem fog eszközölni.

Még a poroszországi 9 osztályú reáliskolák tanárai is bevallják, miszerint a tanulók nem haladnak a latin nyelv ismeretében annyira, hogy az irodalomnak is hasznát vehetnék. Nálunk annyira sem fogának menni, mint Poroszországban, mint hogy a nyolcz osztályú intézetben kevesebb idő áll rendelkezésére, mint a kilenc osztályban. De a műegyetemen, hová a reáliskolákban készülnek, nincs is alkalmuk az ifjaknak classica tanulmányait folytatni, technikai életpályájuk pedig tőlük inkább az újabb nyelvek ismeretét követeli, melyeken azon szakmunkák írvák, melyekre további kiképzésükben szükségük van; e téren a latin nyelv tanításának kevesebb hasznát fogják venni. Ebből világos, hogy a technikusnak életpályája sikeres megvalósításához a latin nyelv tudására szüksége nincs.

Azon érvek, melyek a latin nyelv szükségessége mellett felhozhatók, épen nem olyanok, hogy megdönthetők ne volnának.

(Folytatása következik.)

Czerny Antal

muzeum-egyleti könyvtő jelentése a világtárlat könyv-műtárgyairól.

Hogy egy mű, melyen az egész világ leginkább művelt embereinek milliói munkálkodtak, az egyesre nézve megfoghatatlannak tűnik fel, a dolog természetében fekszik, bátor vagyok azonban e tárgyat mely nemcsak az iparúzó, hanem az összes emberiség közös jóllétével oly szoros összefüggésben van, kissé megvilágítani, egyszersmind elemezni, hogy mi tulajdonképpen a munka, milyen összeköttetésben van a polgár osztályjal s milyen képzettséget igényel.

Az erkölcsi jóllét és haladás alapja kétségtelesen azon tudat, hogy töke és ipar nemcsak gazdasági, hanem szellemi tényező is az életnek.

A tulajdon anyagi alapja a szabadságnak.

Utóbbi semminemű alakban vagy felfogásban, legyen akár állami avagy társadalmi, tulajdon nélkül nem valósulhat meg.

A vagyon teremője tehát, a munka, a legmagasabb erkölcsi értelemben állampolgári kötelesség; a restség a szó valódi értelmében bűn az erkölcsi rend ellen, mert az egyén szabadságát s ezzel egész jóllétét alássa.

A tulajdon tisztelete tehát nem tisztelet a gazdaság előtt, hanem tisztelet a szellemi fejlődés anyagi feltételei előtt.

A polgárosztályban a munka és ipar kötelességként szerepel, mert vele él a tudat, hogy a munka becsülése és tisztelete a szabadság alapja; ő nála nyilatkozik leginkább a jog a munkára és vagyona; társulás útján erős szervezetet nyer, tényezője lesz a városi alkotmányának, benne nyilatkozik a jog és a nyilvános segélyezés rendszere, a munkátlanlás megbüntetése, a koldulás megvetése, és a szabad polgárság büszkesége.

A polgár önmagát becsüli munkájáért, mert az nemcsak gazdasági, hanem életfeladata. Hogy azonban ez megvalósulhasson, szükségünk van alkalmas törvényekre, segéd rendszabályokra, mintatanodákra stb. s csak ekkor táru fel az ipart megillető nyilvános képzés valódi képe.

A czéh vagy a társulatok tagjai megtanultak a szó szoros értelmében dolgozni, de nem tanultak megvalósítani a forgalom magasabb igényeinek. Ez hivatása a jobb közös kiképzetésnek.

Körünkben azután kell törekednünk, hogy egy jó levelet irhassunk, hogy a világ földrajz főbb elemei szemünk előtt legyenek, a természetről valamit tudjunk, alkat elemeivel ismeretek legyenek és számítani ismereteknek is legyünk birtokában — akkor a mesterlegények „vándorlás”-ának régi szép elvét, az iparosok szabad mozgását, mely most alig kivethető romokban hever, magasabb szellem hatja át s életfeltételünk a „munka” gyorsan és biztosan felvirágozik.

Tehát a képzettség a legegyszerűbb kézművelésnél, sőt napszámosoknál volt az, mi aránylag oly rövid idő alatt egy oly colossalis művet, minden kigondolható felszereléssel, mondhatni költségkíméléssel megalkotott.

Különbösen szakképzést illetőleg, van szerencsém néhány jegyzetet a kiállítók számáról s az általuk közszemlélre kitett tárgyak nemeiről futólagos megtekintés nyomán közzé tenni.

Jóllehet föltettem magamban szakom némely kiváló művét rajzban bemutatni, némelyeket pedig, hol a rajz kevésbé fontos szerepet játszik, közvetlenül kivinni, mindazonáltal, miután oly rövid időre terjedt kirándulásomról jelentést kelle tennem, e tervemet fel kelle adoznom, ambar kötelességemnek ismernem e föltételt kéőbb valósitani.

Hogy szép hazánk Erdély a XI. csoportozatban (papir ipar!) természetesen igen kevésbé vett részt, talán nem is szükség említenem, hisz egész Magyarország e csoportozatban 24 kiállítóval jelent meg és ambar e csoportozat annyira gyengén van képviselve, mindazáltal azon meggyőződést merítem, hogy Magyarország nem szállott ki hiába a világverseny sorompóiba sőt némely tekintetben u. m. eredetiségben és tartalmasságban Németországot is tulszárnyalta.

Sőt a könyvkötőművészet rokon ágaiban (nézetem szerint a galanterie és portefeulgyártmányban) Magyarország több cégek, Bausek, Dörner, Janda, Lipthay és Morzsányi által méltóan van képviselve.

A metsző művészetek terén 13 erdélyi és 65 magyarhoni mindössze tehát Magyarország 65 kiállító által van képviselve.

Angolország Zehnendorf által Londonból eddig utól nem ért bór-mozsai kötésekkel van képviselve, melyek immár 1862-ben is az első díjat nyerték.

Franciaország Foiray, Maurin, Delagarde, Lortie és Finot-val hasonlóképpen rendkívül szép és nagyon tartalmas munkáit jelent meg.

Mégis egyszerűség a legnagyobb választékosággal párosítva, és főleg a csaknem semmi kívánni valót fen nem hagyó munkánál fogva az orosz kötések a Grossglück testvéreké Varsóból, Freyberg Adolfié, Riga kormányzóság Livlandból, Kumananimé és Hagené Moszkvából, valamint a Schwartz Victor fénykép albuma Zárszkoje Szeloból Szent-Pétervár mellől felmúlhatatlanok maradtak; s e tekintetben Samfort és társa jegyzőkönyv kötései Clewland, Ohio, Ennis, St. Louis, Missouri csak utánuk következnek.

Németország minden tekintetben és igen hatalmasan szép munkával, leginkább concurrenz cikkekkel van képviselve.

(Vége. követ.)

Külföldi szemle.

Kolozsvár, sept. 10.

Franciaországban About közölnye, a „XIX. Siécle” egy régebbi cikkében azon nézetének adott

kifejezést, hogy Chambord restaurálása egyértelmű a Németország s Olaszország elleni háborúval. Most About egy hosszabb cikkben felel a legitimista sajtónak, mely lapja amaz állítását megtámadta s így fejezi be érvelését:

A jámbor trónkövetelő, ki rohamlépésekben akar bennünket a fehér lobogó s a régi kormány viszálszélei alá terelni, nem óvakodott, nem egyszer megírni és kinyomtatni, hogy Olaszország eldarabolását voltaképi feladatának, kötelességei elsejének tartja. Minél inkább számítanak a jezsuiták, az olasz egység eme keseredett ellenségei, V. Henrik „világi” kárára, annál inkább jogosítva van a savoyai ház Chambord személyében ellenséget, trónra léptében veszedelmet látni. Ha Franciaország nem tudja, egy parlamenti államcsíny által nem kell-e tartania az isteni jog támadó visszatérésének megvalósulásától, hogy tudja Olaszország, hogy nincse fenyegetve invázió által? S e veszélyt lehetők tekinthet, a mely Chambord gróf minden nyilvános ténye szerint valószínű, nem következtethető-e, hogy Olaszország Poroszország karjaiba veti magát? Olaszországot provokálni annyit tesz, mint Franciaországot egy új feldarabolásnak tenni ki, mely az olaszoknak Nizzát és Savoyát, a németeknek a Champagne-t és a Franche Comté-t szolgáltatná ki. S mi kérdünk minden értelmes embert: nem lenne-e egyértelmű Olaszország provokálásával, ha a trónra egy fanatikust, a jezsuiták egy növendékét ültetnők, kinek levelei s ténye tiz év óta mint állandó tiltakozást s bár tehetetlen, de szívós fenyegetést képeznek az olasz nemzet jogai ellen.

A „Journal des Debats” körülbelül ugyane kérdérről, mit az olasz király tervezett útja ezzel hozatik kapcsolatba, így nyilatkozik:

Az olasz lapokban minden politikus s minden polemia ez egy kérdés körül forog, elmegy-e az olasz király Bécsbe s Berlinbe. A kormány hivatalos lapjai nincsenek egy véleményben e kérdés iránt. Az „Opinione” azt írja, hogy nincse határozat ez iránt, ez azonban nem akadályozza, hogy hosszas kombinációt ne fűzzön ez esethez, sőt jelentősége s fontossága iránt. Az „Italie” ellenben azt írja, hogy csak az időpont elhatározása van hátra s valószínűleg október első tizenöt napjában történend meg. Victor Emanuel bécsi látogatása fontos dolog, még fontosabb azonban berlini útja. Az „Opinione” hizeleg magának, hogy Olaszország viszonyai az osztrák-magyar monarchia iránt annyira szívélyesek, hogy lehetővé tesz a találkozást a király s Ferencz József között. Annak bizonyítéka ez, hogy a verseny s egy régebbi kor nehezetelei eltűntek s a két ország nem keresi érdekeinek ellentétességét. Olaszország — így ír az „Opinione” — meg van győződve, hogy Ausztria-Magyarország nagyságát felvirágzásában s a törvényei uralma alatt egyesített nemzetiségek egyetértésében, nem pedig lehetetlen boszúk álmaiban keresi. Ausztria-Magyarországban megvannak győződve, hogy az új transalpin királyság függetlensége s ereje biztosítéka a rendnek s békének a contingensen. Victor Emanuel bécsi útja csak bizonyíthatja s megértesítheti ez érzelmeiket. De Berlin sokkal közelebb van Bécshez, hogy sem Olaszország királya, az 1866-diki hadjáratban Poroszország szerencsés szövetségese ne sietne üdvözölni a sádovai győzött. — Szerencsétlenségre, a jelen körülmények ez utnak oly politikai jelentőséget adhatnak, a minővel nem birt volna az más viszonyok között. Ez utazás az aug. 5-ki tényt követi, a melyben megtörtént a párisi gróf meghódolása bátyja előtt s e két közvetítésből tulzott kombinációk kerülhetnek ki. Mi hisszük — írja a „Journal des Debats” — hogy az „Opinione” helyesen fogja fel a helyzetet s nem vonakodunk elfogadni zárkövetkeztetéseit: Királyunk jelenléte Berlinben nem jelenhet sem alárendeltséget Poroszországnak, sem kihívást Franciaországnak iránt. Nem tehetik, csak az Olaszország iránt ellenséges pártok, hogy oly jelleget tulajdonítsanak neki, melyet ellentétesnek látunk, nemcsak a mi, de német kormány nézeteivel is. Az olasz kormány nem ilhet fel téves kombinációknak, sem roszakaratu magyarázatoknak; politikája világos s nyílt mindenki előtt, a kinek nem szokása tagadni a nap világát. Senki sem akar nálunk egy Franciaország elleni háboru igazgatója lenni s ép oly kevésbé akarja valaki azt, hogy Olaszország Németország diadalmi szekere mellé láncozolja magát.

NAPI HIREK.

Kolozsvár, szeptember 10. 1873.

— Ö felsége Matejko János, történelmi festő a krakkói művészi iskola igazgatójának nevezte ki.

— A lövölde részjegybirtokosainak nagyobb része, az aláírási feltételek szerint magát havi részlet fizetésére kötelezve, az egyet — miután a lövölde építésének bevégeztével a vállalkozót teljesen kielégíteni kellett — kölcsön fevételére volt kényszerítve. Nehogy azonban a tulságos kamat fizetéssel az egylet igen terhelve legyen, tisztelettel felkértek a részjegybirtokos urak, miszerint azok, kiknek tehetségében és módjában áll s az egylet előhaldását s gyarapodását buzgó pártolják és kívánják aláírni részjegyük után még járuló összeget egészen az egyszerre, azok pedig, kik ebbeli kötelezettség-

Hivatalos.

Sz. 1368. 1873.

(349)

(2—3)

Árlejtési hirdetmény.

Az alólírt tanács által ezennel közhírré tétetik, hogy Szamosujvár város ugynevezett „postautczája” felső- és alsó részének, a jövő 1874 és 1875 év folyamata alatt leendő kikövezése és járdávali ellátása tekintetéből f. é. **october-hava 15-kén reggeli 9 órakor**, a városi tanácssteremben nyilvános árlejtés fog tartatni.

Vállalkozni kívánók a fölkiáltási árul kitűzendő 16000 o. é. forint 10 % - kát lesznek kötelesek kész pénzben közhitelű s börzei árfolyammal bíró államkötvényben, vagy takarékpénztári oly könyvecsékben, melyekben a betevő a pénz fölvételi jogát magának nem tartotta fenn, letenni.

Az árlejtés és vállalat többi föltételei, valamint a kövezési vállalatra vonatkozó mérnöki előmért, terv- és költség előirányzat, a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Szamosujvár sz. kir. város tanácsa 1873. szeptember 2 kán.

PLACINTÁR DÁVID, polgármester.

OSZTIAN KRISTÓF, főjegyző.

(350)

(2—3)

Hirdetés.

Nemes Aranyos-szék igazoló választmánya részéről közhírré tétetik, hogy az 1870-dik évi XLII-dik törvény 22, 29 és 30-dik §-sa értelmében, a legtöbb adó fizető aranyos-széki bizottsági tagok évi kiegészítése, illetőleg névsorának kiigazítása, Felvinczen a székházánál

september-hava 15-dikén reggeli 8 órán kezdőleg fog az igazoló választmányi gyűlésen eszközölni, melyre érdekelt az idézett törvény 24-dik § sa értelmében meghívottak.

Felvincz, 1873. szeptember 5-dikén.

SZENTPÁLI IGNÁTZ, m. k.
a választmány elnöke.

Sz. 4476. 1873.

(353)

(2—3)

Hirdetmény.

Tordamegye főispánja br. Kemény György idei sept. 4-ről 152 számok alatti rendeletével, a rendes bizottsági gyűlés megtartását Torda városában a megyeház nagy-termében, ugyan f. **september-hó 29-re délelőtti 9 órára** tűzte ki.

a) A gyűlés tárgyai, a jövő évi közigazgatási költségvetés megállapítása.
b) Az üresedésbe jött árvászéki elnökségnek betöltése.

Tordamegye alispánjától, Tordán, 1873. szeptember 6-dikán.

MIKSA m. p., alispán.

Nem hivatalos.

Biasini szállodájában Kolozsvártt

1873-dik szeptember 15-diktől következőkben árszabály fog életbe lépni, a mely **olcsó árakra** a t. cz. utazó közönség részvétét felkérjük:

Egy kettős szoba utazóra két ágygyal	1 frt 80 kr.	Bérszoba, egy rendbeli gunya és csizma tisztításért	10 kr.
Egy egyes utca első emeleti szoba, egy ágygyal	90 kr.	Bérszoba, egy comissio tételért	10 kr.
Egy egyes nagyobb emeleti udvar szoba ágyastól	70 kr.	1 adag fehér kávé szobába 2 káffel	24 kr.
Egy földszinti szoba és emeleti kisebb, ágyastól	60 kr.	1 ebéd négy-féle, szobába felszolgálva	80 kr.
Egy külön ágy naponta	20 kr.	1 ebéd 5 féle	1 frt. — kr.
1 szál mili-gyertya	12 kr.	1 porcio széna, vagy szalma egész éven keresztül	8 kr.
1 porcio fa, melylyel háromszor befűteni lehet 15 darab	15 kr.	1 véka zab, egész éven keresztül	70 kr.

Negy istálló 40 lóra az utazó közönség rendelkezésére és istálló pénz külön nem számítatik. Minden vasúti vonat érkezésével, a szálloda salon omnibuszai az utasokat behozzák és az induló vonatokra kiviszik; kisebb kézi poggyászal együtt 20 kr. Az étteremben valamint a szobákban legjobb ízű ételeket és tisztá italokat bérli Drágos Lázár jóhírű konyhája és pinczéje, étlap szerint határozott olcsó árban szolgáltatja ki minden időtájban. A szállodában egy kényelmes kocsis négy jó lóval áll rendelkezésre, melylyel egy városban, valamint útra minden irányban, s minden időtájban utazhatni, s a gyors-utazási irodába megrendelhetni.

(355)

(1—3)

BIASINI szállodából a gyorskocsik Szamosujvár és Dézsre naponta kétszer indulnak, reggeli 7 és délutáni 3 órakor.

Kolozsvárról Beszterczére naponta reggeli 7 órakor.

Kolozsvárról Beszterczéig, vagy viszsa 30 font szabad poggyázzsal mértől denként I. osztálylyal 40 kr. számítatik.

Azon t. cz. utazók, kik a korán reggeli vonatot akarják használni, kéretnek este a kapussal tudatni, hogy kellő időben felköltessenek.

Bizossággal elmondhatni, hogy ezen Kolozsvártt első legnagyobb és legrégebb jóhírű szálloda, melynek 50 csinos vendégszobája, kényelmesen és tisztán burorozva gyors- és jó szolgálattal, s még soha a jelenlegi viszonyoknál fogva egy szállodában sem tapasztalt olcsó árakkal, a t. cz. utazó közönség meglegedését kinyerendi, mert a tulajdonosnak jelszava: **nagy forgalom kevés haszonnal.**

Végül a t. cz. utazó közönségnek eddigi pártfogásáért hálás köszönetünk ki fejezése mellett jól berendezett gyors-utazásunkat s meglepő olcsó szállodánkat továbbra is tisztelettel ajánljuk, s kérjük árszállításunkat rokonaik és ösmeréseik között is terjeszteni.

Kelt Kolozsvártt, szeptember 9 dikén, 1873.

A kolozsvári kisegítő pénztár-egylet

Folyó évi rendes közgyűlése határozatához képest, értesíteni kívánjuk az egylet t. cz. tagjait, hogy azon 6 százalékos kamatot, melyet az intézet szokott a hozzá betett pénzek után fizetni illetőleg a tagok javára írni: ezentul nem csak minden hónap 1-étől, hanem a hónapok első felében betett pénzekről már az illető hónap 16-tól számításba hozza, mi egyszersmind a pénzkivételknél kamatszámításnál is alkalmazásba jó.

Kolozsvártt, 1873. május 20-kán.

A kolozsvári kisegítő pénztár-egylet igazgatósága.

(285)

(4—7)

VICTORIA

biztosító társaság Kolozsvártt elfogad
életbiztosítási

ajánlatokat minden módozatokban:

Dijai a lehető legolcsóbbak és biztosítottjait, az életbiztosítási osztály összes nyereségeinek ötven száztólában, azaz, annak felében részesíti, díjizetési összegeik arányában. Ezen nyeresény részletet folytán, az 1871-ben biztosítottak, már 1872-ki díjaik kilencz száztólát visszakapták, és bizton remélhető, hogy ezen nyeresényrész évről évre emelkedik.

Kiválóan figyelemre méltók a **biztosított eredmény-nyel megnyitott tulélési csoportok**, melyekbe beállítás által mindenki, már életében, szép összegeket biztosíthat maga, vagy gyermekei részére.

A most országszerte terjedő cholera járvány, különös indokul szolgál szülőknek, férjeknek sat. hátra maradandókról előre gondoskodni.

Bővebb tájékozással, utasítással sat. szolgálnak a társasági felügyelők és ügynők.

A VICTORIA biztosító társaság igazgatósága Kolozsvártt.

Legujabban megjelentek és

Stein János könyvkereskedésében Kolozsvártt kaphatók:

A népiskolai közoktatás tárgyában 1868-dik év óta kiadott törvények és m. kir. miniszteri rendeletek gyűjteménye.

Ára 40 kr.

LOGIKA vagyis **gondolkodástan.**

A legujabb irokat különösen: John Stuart Millt tekintetbe vevő G. A. Lindner után dr. Klamarik János. Ára 1 frt 50 kr.

A tűzhely tüeske.

Elbeszélés. Irta Dickens (Boz. K.) Fordította Julia. Ára 80 kr.

A bélyeg és jogilletékek, valamint a bélyeg-díjak iránti törvény és szabályok.

Az 1868. évi XXIII. t. cz. és a pénzügyi törvény 14. füzete alapján, az 1869. XVI., 1870. LVIII., 1871. LXIII. és 1873. IX. törvényekbe n. egy egyéb m. k. minist. rendeletekben foglalt módosítások szerint kiigazítva. Egybeilleszté Szeniczey Gusztáv. Ára 2 frt

1873-dik évi országgyűlési törvények.

Második füzet. XX — XXII. Zsebkiadás. Ára 60 kr.

Nyolczadrét kiadás. Ára 50 kr.

Kőbtáblák, hengeralku, metszett és faragott fák kőbtartalmának föllelésére.

Lábemérték szerint összeállítá Kohlmann V. Ára 1 frt 80 kr.

A Magyarországon és Erdélyben hatályban lévő egyenes adókra, jelesül a személyes kereseti, jövedelmi, ház- és földadókra és az ezek kivetésére s behajtására sat. vonatkozó törvények, s szabályok gyűjteménye.

Az 1863 évi XII, XXIV, XXVI és XXXIV. törv. cikkek, egy a pénzügy-miniszterium által 1868. évben kiadott pénzügyi törvények 1, 2, 3 és 4. füzetei alapján a későbbi törvényekben, jelesül:

az 1870. XLIX, L, LI 1871. LVIII és végre az 1873. évi VI, VII, VIII és XVI. törvényekbe foglalt módosítások szerint kiigazítva. Egybeilleszté: Szeniczey Gusztáv. Ára 1 frt 60 kr.

Az irálytan kézikönyve, kereskedők, gyárosok és iparosok számára.

A gyakorlati életbe lépők és kereskedelmi iskolások használatára alkalmazva. Elméleti és gyakorlati utmutatás kereskedői fogalmazványok szerkesztésére és az azokra vonatkozó magyar törvények és rendeletek fölemlítésével, s egy függelékkal a váltóüzletekről. Irta Karner János.

A Conlegrer Károly tanár átnézte, második német kiadás után. Magyarra fordította és átdolgozta Gyulai Béla. Ára 2 frt.

Ugyan csak

Mivel óvjuk meg magunkat a cholera ellen!

STEIN JÁNOS
könyvkereskedésében
KOLOZSVÁRT
kapható:

ERDÉLYBE
is beütött
s már
számos helységben
vannak áldozatai!

A cholera és annak gyógyítása

hideg vízzel.

Rausse elvel szerint és saját tapasztalata után
Irta Hahn T. Magyarra fordította Velcs S. orvos. II. kiadás. Ára 50 kr.

Mit tegyünk, ha elkaptuk?

Ez a kérdés, s megint ez a kérdés!

Ugyan csak

Stein János kereskedésében
kaphatók:

ROBIN HOOD.

Irta James György, fordította
Petőfi Sándor.

Ára füzve 1-frt 50 kr.
Kötte 2 frt 20 kr.

Egy tör története.

Regény. Oettinger után fordította
Balázs Frigyes.

Ára 1 frt 20 kr.

Egy kép a forradalomból.

Elbeszélés. Irta Bolgár Kálmán.

Ára 1 frt.

Az arany ember.

Regény 5 kötetben. Irta Jókai Mór.

Ára 5 frt.

BESZÉLYEK,

német, francia és angol eredeti után
fordították többen. Ára 1 frt.

A törvénszéki orvostudomány gyakorlati kézikönyve,

különös tekintettel a legujabb

szabályrendeletekre,

orvosok, jogtudók és tanulók számára.

Irta dr. GROSZ LAJOS,

az országos közegészségi tanács rendes tagja és jegyzője; m. k. államvasúti igazgató főorvos; egyetemi m. tanár; a budapesti kir. orvos-egylet, a m. k. természettud. társulat, a bécsi cs. kir. állat-növénytan, az alsórajnai természet-orvostani, a német törvénszéki lélektani tudományos egyletek tagja.

Ára 3 frt 60 kr.

(354)

(1—3)

Fa árverezés.

Tordamegyében Szent-László községben az 1874—75 évi rendes urasági fatermés 25 holdas erdőtábláról, a lábán fog folyó évi **Szent-Mihály napján délelőtt 10 órakor** a tisztartói lakban, a legtöbbet ígérőnek eladatni, mire venni szándékozók a kikiáltási összeg (2,500 frt.) 10 % - jával mint bánatpénzzel ellátva ezenel meghívottak. All ezen erdőtábla részint épület-, részint tűzifának való tölgy- és cseréből.

A feltételek előre is megtekinthetők Szent-Lászlón Soos Ferencz erdőmesternél.

(351)

(2—3)

Kerestetik egy vidéki városba

öt kis gyerek mellé **nevelőnőül** egy meglelt kora asszonyság, ki egyszersmind a házi gazdaszonyságot is végezze. Értekezhetni királyutczában 37-dik szám alatt, vagy e lap kiadó hivatalában.

(4—4)

JANKÓ VINCZE

gépgyár-tulajdonos Kolozsvártt.

Ajánlom a t. cz. gazdálkodónak figyelembe Vidats és Gubicz minták után az erdélyi földmínőség szerint javított szerkezeti **vasekímét**: ára a 2-dik számunk 22 frt.; a 3-dik számunk 20 frt.; a 4-dik számunk 18 frt. Továbbá ajánlom **eketaligát** 11 forintért; **rostát** 68 frt.; **morszólimát** 48, 55 és 60 frt.; **szecskavágóimát** 100 forintért; **borpréseimét** 100 frt.; sat. — A vásárlandó gépeket, készpénz fizetés helyett búzát, vagy egyéb terményt is elfogadják piaci ár szerint.

(325)